

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 89 1 П 021927 17 Рев
Бања Лука, 19.04.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Б.К. из И.С., коју заступа пуномоћник М.Ђ., адвокат из Б.Л., против тужених 1. М.Т. и 2. Н.Ц., обоје из И.С., које у ревизионом поступку заступа пуномоћник И.Ђ., адвокат из Б.Л., ради чинидбе и исплате, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 П 021927 17 Гж 2 од 02.02.2017. године на сједници одржаној дана 19.04.2018. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 П 021927 17 Гж 2 од 02.02.2017. године укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сокоцу, Одјељење Источно Сарајево број 89 1 П 021927 11 П од 18.04.2016. године тужени су солидарно обавезани да, као купци, са тужитељицом, као власником и продавцем, закључе уговор о продаји и преносу права власништва на 88,962 акције са правом гласа у АД Т. И.С. по цијени од 1,50 КМ, као и да им на основу тог уговора са стицањем права власништва на означеним акцијама солидарно исплате износ од 133.443,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 21.03.2007. године па до исплате, с тим да тужени са даном исплате наведеног новчаног износа постају власници купљених акција, док тужитељици престаје право власништва на продатим акцијама на дан уписа тих чињеница у Регистар Б.Л., као и да јој надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 35.885,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 П 021927 17 Гж 2 од 02.02.2017. године жалба тужених је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побијају тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице да се тужени обавезу да, као купци, са тужитељицом, као власником и продавцем, закључе уговор о продаји и преносу права власништва на 88.962 акције, са правом гласа у АД Т.А. И.С. по цијени од 1,50 КМ, уз обавезу тужених да на основу тог уговора тужитељици исплате износ од 133.443,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 21.03.2007. године па до исплате, тако да са даном исплате тужени постају власници купљених акција, док тужитељици престаје право власништва на продатим акцијама на дан уписа у Регистар Б.Л.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да су, према пресуди Основног суда у Сокоцу број 89 0 К 007124 08 К од 24.02.2010. године, тужени током мјесеца јануара и фебруара 2007. године, заједно и по претходном договору, у намјери да себи прибаве противправну имовинску корист, прикривањем чињеница и информација, имајући интерне информације које нису доступне свим учесницима на тржишту хартија од вриједности, трговином на берзи, починили кривично дјело, тако што је тужени М.Т. (у даљем тексту: првотужени) довео другог у заблуду и навео да чине располагања на штету своје имовине, а тужена Н.Ц. (у даљем тексту: друготужена) помагала другоме у остварењу противправне користи стављањем на располагање свог текућег рачуна, те је првотужени М.Т. оглашен кривим за кривично дјело преваре из члана 239. став 3. КЗ РС у стицају са кривичним дјелом из члана 114. Закона о хартијама од вриједности, а друготужена за кривично дјело преваре из члана 239. став 3. КЗ РС, у вези са чланом 25. КЗ РС, те им је изречена условна осуда казне затвора у трајању од 1 (једне) године и 3 (три) мјесеца; да је према рјешењу Дирекције број 01-СП-131-05/06 од 04.01.2006. године извршена приватизација АД Т.А. путем лицитације, у складу са уговором о продаји од 30.12.2005. године, између Дирекције за приватизацију и купаца учесника у лицитацији Ј.К. (правни предник тужитељице) на износ акција од 88.962 и првотуженог на број акција 88.961; да су одлуком о именовану Управног одбора АД Т.А. од 02.02.2006. године у Управни одбор именовани правни предник тужитељице и првотужени; да је одлуком од 07.02.2006. године за предсједника Управног одбора предузећа Т.А. именован првотужени; да је рјешењем Комисије за хартије од вриједности Републике Српске Бања Лука број 01-УП-031-2643/10 од 23.09.2010. године утврђено да су тужени, који су на дан 21.02. 2007. године стекли у збиру 30,2043 % акција емитента а.д. Т.А: И.С., обавезни објавити понуду за преузимање АД Т.А. И.С. (тачка 1.), те да сваки акционар акционарског друштва може путем надлежног суда захтијевати закључење уговора о продаји акција под условима под којима је морала бити објављена понуда на преузимање (тачка 4.); да је Ј. К. умро 08.04.2013. године; да је рјешењем о наслеђивању Основног суда у Бањој Луци број 71 0 О 167600 13 О од 22.07.2013. године, на заоставштини коју чине означене акције (88.962 акција емитента) проглашена његова кћерка Б.К. (тужитељица у овој парници), која је право власништва на акцијама уписала код Ц.Р. за ХОВ; да је предметна тужба суду поднесена дана 03.06.2011. године.

На темељу тих чињеница, полазећи од одредаба члана 2, 4. став 1, 12, 13 и 30. Закона о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник Републике Српске", бр. 64/02-П дио), код тога да тужени нису објавили понуду за преузимање АД Т.А. И.С., првостепени суд је закључио да је захтјев тужитеља за налагање закључења уговора о купопродаји акција основан. Сагласно томе, те имајући у виду да је најповољнија цијена акција емитента у спорном периоду износила 1,50 КМ по акцији, с обзиром на укупан

број акција тужитељице (88.962), првостепени суд је тужене обавезао на исплату купопродајне цијене у захтјеваном износу од 133.443,00 КМ.

Одлучујући о жалби тужених другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, с тим што је становишта да захтјев тужитељице има упориште у одредбама члана 4, 22. став 1. 41. став 8. Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске“ број, 65/08, 92/09 и 59/13). Сагласно томе, изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Тужени, у ревизионим наводима са правом истичу да је побијана пресуда заснована на повреди одредаба парничног поступка одредаба члана 8. и 191. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), а на ове повреде су се позивали и у жалби.

Према одредби члана 4. став 1. Закона о преузимању акционарских друштава (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 64/02-П дио), која одредба је била на снази у моменту стицања акција од стране тужених (фебруар 2007. године), лице које стекне акције емитента којима, заједно са акцијама које већ има, прелази проценат од 25% од укупног броја гласова које дају акције емитента са правом гласа, обавезно је да о стицању без одлагања обавјести емитента, Комисију за ХОВ и јавност, те да објави понуду за преузимање по условима и на начин одређен овим законом (члан 12. и 13. истог закона). Идентична обавеза прописана је и сада важећим Законом о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске“ број, 65/08, 92/09 и 59/13), одредбама члана 4. став 1, 13, 22, 29. став 3. и 32, осим што је Законом о измјенама и допунама Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник РС“, број 59/13) прописани проценат стечених акција повећан на 30% (што у конкретном случају није релевантно).

Одлучујући о захтјеву тужитељице, нижестепени судови су пошли од утврђене чињенице - да су заједничким дјеловањем, у фебруару 2007. године, тужени стекли преко 25% акција емитента, те да је рјешењем Комисије за хартије од вриједности Републике Српске Бања Лука број 01-УП-031-2643/10 од 23.09.2010. године утврђена њихова обавеза да објаве понуду за преузимање, па су позивом на напријед наведене законске одредбе истакнути захтјев усвојили.

Код доношења такве одлуке, нижестепени судови су пропустили да изврше оцјену свих доказа који су изведени пред првостепеним судом, да утврде чињенице које произлазе из тих доказа, те да дају образложење да ли су те чињенице од утицаја на одлуку о захтјеву из предметне парнице, с обзиром на обавезу суда да по службеној дужности води рачуна о правилној примјени материјалног права.

Наиме, у доказном поступку је читано и рјешење Комисије за ХОВ број 01-УП-031-1882/09 од 20.05.2009. године, којим је у односу на М. С., М. С. и В. С. (као лица која су заједнички дјеловала) такође утврђена обавеза да објаве понуду за преузимање АД Т.А. И.С.. Према образложењу овог рјешења, те према подацима из налаза вјештака економске струке Р.Б. (који је читан пред првостепеним судом), са прилозима наведеног налаза, произлази да су тужени у периоду 19.11.2007. до 11.07.2008. године продали претежан дио акција чији су били власници, односно да је првотужени вршио продају акција М. С..

Нижестепени судови се овим чињеницама не баве, нити утврђују какав је значај тих чињеница у односу на рјешење Комисије за ХОВ број 01-УП-031-2643/10 од 23.09.2010. године, те у погледу примјене законских одредаба на које су се позвали код доношења нижестепених пресуда, па произлази да нижестепене пресуде не садрже разлоге о свим чињеницама које су релевантне за пресуђење, а на које се тужени позивају у ревизији.

Поред тога, у наводима одговора на тужбу, тужени су захтјев тужитељице оспоравали, тако што су, између осталог, истицали приговор застаре потраживања. Овај приговор тужени, додуше, нису истицали у жалби, али га понављају у ревизионим наводима, те приговарају оцјени првостепеног суда да потраживање није у застари.

Како у овом дијелу првостепени суд, није ни квалификовао потраживање тужитељице, нити се позвао на одредбе закона које регулишу застару, осим навођења да се застарни рок има рачунати од дана доношења рјешења Комисије за ХОВ број 01-УП-031-2643/10 од 23.09.2010. године, произлази да ни у овом дијелу није дато ваљано образложење, које би било подобно за оцјену правилности примјене материјалног права.

Према томе, учињене повреде одредаба парничног поступка су се одразиле на правилност и законитост побијане пресуде.

Сагласно изложеном, изјављена ревизија је усвојена и одлучено као у изреци, примјеном одредбе члана 250. став 2. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић